

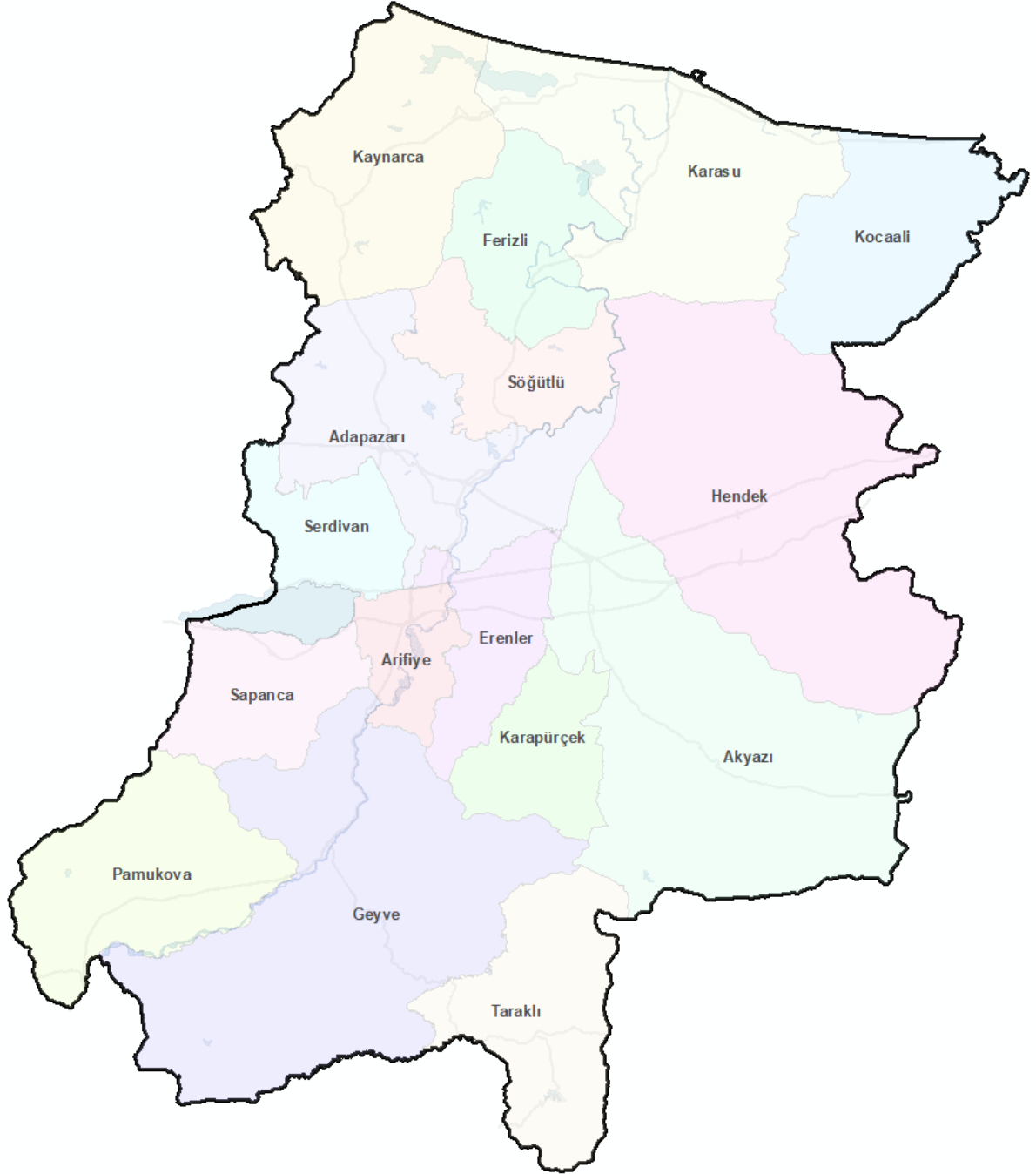
T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ

İL BRİFİNGİ

AĞUSTOS-2023

SAKARYA İL SİYASİ HARİTASI

I. İL HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Nüfus ve İdari Yapı

Sakarya'nın nüfusu 2022 yılı sonu itibari ile **1.080.080**'dir. İl nüfusunun yaklaşık yarısı erkek, yarısı da kadın nüfustan oluşmaktadır. Yıllık nüfus artış hızı Binde **17,9**, İlin yüzölçümü **4.817** Km² olup, Km²'ye il genelinde **223** kişi düşmektedir. İlimiz nüfus olarak iller arasında **22.**, yüzölçümü olarak **66.** sıradadır. 1954 yılına kadar Kocaeli'ye bağlı bir ilçe olan Adapazarı, 22 Haziran 1954 tarihinde İl olarak **Sakarya** adını almıştır. 06.03.2000 tarihinde de **Büyükşehir Belediyesi** statüsüne kavuşturulmuştur.

Sakarya'da; **16** ilçe mevcuttur. 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5747 Sayılı Kanunla; Adapazarı, Erenler, Serdivan ve Arifiye adında 4 yeni ilçe kurulmuştur.

Sakarya	2022			2021			Nüfus Artış Hızı (Binde)
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	2022-2021
Adapazarı	281.489	139.725	141.764	280.214	139.535	140.679	4,5
Akyazı	94.494	47.186	47.308	93.087	46.540	46.547	15,0
Arifiye	49.340	25.953	23.387	47.851	25.154	22.697	30,6
Erenler	92.249	46.122	46.127	91.602	45.767	45.835	7,0
Ferizli	30.741	17.429	13.312	27.652	14.645	13.007	105,9
Geyve	50.799	25.660	25.139	50.332	25.597	24.735	9,2
Hendek	90.153	44.277	45.876	88.105	43.660	44.445	23,0
Karapürçek	13.339	6.754	6.585	13.181	6.695	6.486	11,9
Karasu	70.600	35.344	35.256	68.844	34.426	34.418	25,2
Kaynarca	24.483	12.596	11.887	24.385	12.521	11.864	4,0
Kocaeli	22.882	11.634	11.248	22.732	11.523	11.209	6,6
Pamukova	30.482	15.318	15.164	30.028	15.063	14.965	15,0
Sapanca	44.712	22.091	22.621	44.001	21.721	22.280	16,0
Serdivan	162.699	80.315	82.384	157.698	77.732	79.966	31,2
Söğütlü	14.724	7.529	7.195	14.303	7.291	7.012	29,0
Taraklı	6.894	3.516	3.378	6.861	3.496	3.365	4,8
Toplam	1.080.080	541.449	538.631	1.060.876	531.366	529.510	17,9

Sakarya Sosyal Yaşam Endeksi (TÜİK)

Genel Endeks	Konut	Sivil Katılım	Sosyal Yaşam	Sağlık	Çevre	Yaşam Memnuniyeti	Altyapı Hizmetlerine Erişim	Güvenlik	Çalışma Hayatı	Gelir ve Servet	Eğitim
2nci	1nci	1nci	6ncı	14ncü	14ncü	15nci	20nci	26ncı	28nci	33ncü	38nci

II. SAĞLIK

İlimizde 15'İ kamu hastanesi, 5'i özel hastane olmak üzere toplam **20** hastane bulunmaktadır. Kamu hastanelerinde 2.056 hasta yatağı, özel hastanelerde 362 hasta yatağı olmak üzere toplam **2.418** yatak mevcuttur. İlimiz 10.000 kişiye düşen hasta yatak sayısı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. 10.000 kişiye düşen hasta yatak sayısı Türkiye ortalamasında **30,1** iken Sakarya'da **22,4**'dür.

İlimizde kamu hastanelerinde 539 uzman doktor, 533 pratisyen hekim, özel hastanelerde ise 328 uzman doktor, 63 pratisyen hekim bulunmaktadır. Hekim başına düşen nüfus Türkiye'de 1.794 iken Sakarya'da 1.888'dir. Yatak ve doktor yetersizliği nedeniyle hastaların bir bölümü çevre illere sevk edilmektedir. Sakarya 1000 yataklı Şehir Hastanesi projesinde 26.07.2021 tarihinde yer teslimi yapılmış olup, **2023** yılı Temmuz ayı itibariyle fiziki gerçekleşme %50'dir.

İlimiz sağlık alanında **2023** yılı Temmuz ayı itibariyle önemli istatistiki bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

SAĞLIK			
	Kamu	Özel	Toplam
Hastane Sayısı	15	5	20
Yatak Sayısı	2.056	362	2.418
On Bin Kişiye Düşen Yatak Sayısı	Türkiye: 30,1		22,4
Uzman Dr. Sayısı	539	328	867
Pratisyen Dr.+ Aile Hk. Sayısı	533	63	596
Uzman Diş Hekimi Sayısı	11	34	45
Diş Hekimi Sayısı	144	280	424
Uzman Hekim Başına Nüfus	Türkiye: 1.794		1.888
Hemşire Sayısı	2.335	332	2.667
Ebe Sayısı	799	24	823
Bebek Ölüm Hızı (Binde)	Türkiye: 11,2		5,4

III. SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMA VAKIFLARI

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından, **2022** yılında 96.807 kişiye 36.524.904 TL, **2023** Ocak-Haziran ayları arasında 65.555 kişiye 41.128.037 TL yardım yapılmıştır.

İlimizde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından **2022** yılında 16.477 aileye toplam 14.720,20 ton kömür, **2023** yılı Ocak-Haziran ayları arasında 165 aileye toplam 175,2 Ton kömür yardımı yapılmıştır.

IV. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER

Sakarya'da Adapazarı İzzet Şükrü Enez, Geyve, Hendek, Karasu ve Akyazı Sosyal Hizmet Merkezlerinde Aile ve Toplum hizmetleri verilmektedir. Diğer önemli sosyal hizmet birimleri ise aşağıda gösterilmiştir.

S.N	Kuruluş Adı	Kapasite	Kayıtlı Sayısı			Doluluk Oranı(%)
			Kadın	Erkek	Toplam	
1	Sakarya Çocuk Evleri Sitesi + ÇOKİM	50	-	48	48	96
2	Sakarya Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi	48	22	24	46	95
3	Arifiye Çocuk Evleri Sitesi + ÇOKİM	85	43	29	72	84
4	Sakarya Kadın Konukevi	20	3	3 (çocuk)	6	30
5	Sakarya 2. Kadın Konukevi	16	11	2 (çocuk)	13	81
6	Arifiye Bakım, Rehabilitasyon Aile Danışma Merkezi	100	-	53	53	53
7	Hendek Melek Nişancı Huzurevi	51	15	34	49	95
8	Sakarya Gündüz Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi	20	32	40	72	360
9	Fatma-Hamit Atay Otizm Engelsiz Yaşam Bak. Reh. ve A.D.M	63	-	51	51	80,95

Çocuk Hizmetleri

Koruyucu Aile Hizmeti; 2022 yılında ise 98 aile 111 çocuk yararlanmış, 5.131.558 TL, 2023 yılı Ocak-Haziran aylarında 101 aile 116 çocuk yararlanmış, 3.421.887 TL ödeme yapılmıştır.
Sosyal Ekonomik Destek; 2022 yılında çocuk hizmetleri kapsamında sosyo ekonomik desteklerden 575 kişi yararlanmış, 12.690.807 TL, 2023 yılı Ocak-Haziran aylarında 621 kişi yararlanmış, 9.493.304 TL ödeme yapılmıştır.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri

Engelli Evde Bakım Hizmetleri; 2022 yılında 5.694 kişiye 169.526.244 TL, 2023 yılı Ocak-Haziran aylarında 5.844 kişiye 123.684.317 TL ödeme yapılmıştır.

Özel Bakım Merkezleri; İlimiz genelinde Özel Bakım Merkezlerinde, 2022 yılında 219 kişiye 20.192.986 TL, 2023 yılı Ocak-Haziran aylarında 223 kişiye 20.392.829 TL ödeme yapılmıştır.

Yaşlı Hizmetleri; 2022 yılında yapılan 45 başvuruda 19 kişi, 2023 yılında yapılan 39 başvuruda ise henüz yerleştirilme yapılmamıştır.

Doğum Yardımı

Doğum Yardımı; 2022 yılında 9.037 kişiye 9.107 canlı doğum için 3.882.529 TL, 2023 Ocak-Haziran aylarında 3.165 kişiye 3.206 canlı doğum için 1.369.417 TL ödeme yapılmıştır.

V.ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK

Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Çalışmaları

KENTSEL DÖNÜŞÜM ÇALIŞMALARI		AÇIKLAMA
BAŞVURU SAHİBİ	HENDEK BELEDİYESİ	Hendek Belediyesi tarafından Kemaliye Mahallesinde 6,14 ha alanda uygulanması planlanan yerinde dönüşüm uygulaması Danıştay Daire Başkanlığının 23.06.2016 tarih ve E.2014/9219-K.2016/4557 sayılı karar no ile durdurulmuştur. Yürütmeyi durdurma kararına kadar toplam 3 blok ve 76 daireden oluşan yapılar tamamlanmış ve hak sahiplerine teslim edilmiştir. Yürütmeyi durdurma kararından sonra plansız alan olarak belirlenen alanda, Sakarya Büyükşehir Belediyesi tarafından 1/5000 ölçekli haritaların hazırlanması aşaması devam etmektedir.
İL	SAKARYA	
İLÇE	HENDEK	
MAHALLE	KEMALİYE	
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	63.328,34	
YAPI STOĞU	130	
BAŞVURU SAHİBİ	ERENLER BELEDİYESİ	Erenler Belediyesi tarafından Küpçüler ve Yeni Mahalle sınırları içinde riskli alan uygulamaları yapılmıştır. 1. Etap 1. Kısımda 13 blok (12 blok konut + 1 blok işyeri) 280 konut tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilmiştir. 1. Etap 2. Kısım A, B, C, D adalarından oluşmakta olup, B adasında vatandaşlarla anlaşma sağlandığı diğer adalarda ise anlaşmaların yapılmaya devam ettiği; B adasında 8 blok 162 konut ve 10 işyeri, A adasında 153 konut, C adasında 123 konut, D adasında 71 konut yapılması planlandığı ancak 1. Etap 2. Kısım ile ilgili 25.10.2016 tarih ve 2016/915 karar no ile yürütmeyi durdurma kararının bulunduğu bu nedenle henüz yapımına başlanmadığı bilinmektedir. 2. Etap 1. Kısımda ise, alan Erenler Belediyesine ait olup 144 konut yapımına başlanarak inşaat seviyesi %40 aşamasındadır. 2. Etap 2.Kısım henüz planlanmamış olup proje aşamasındadır. Ayrıca Bakanlığımız tarafından rezerv alan olarak ilan edilen alanda 1071 adet konut yapılacağı planlanmış ancak uygulama aşamasına geçilememiştir.
İL	SAKARYA	
İLÇE	ERENLER	
MAHALLE	YENİ-KÜPÇÜLER	
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	358.000,00	
YAPI STOĞU	537	
BAŞVURU SAHİBİ	KARASU BELEDİYESİ	Karasu Belediyesi'nin teklifi üzerine Karasu ilçesi, İhsaniye Mahallesi sınırları içerisinde bulunan 1610 parsel numaralı taşınmaz, Bakanlık makamının 30/11/2021 tarih ve 256401 sayılı Oluru ile rezerv yapı alanı olarak belirlenmiş ve anılan taşınmazların Karasu Belediye Başkanlığı'na bedelsiz olarak devredilmesi uygun görülmüştür.
ALAN CİNSİ	REZERV YAPI ALANI	
İL	SAKARYA	
İLÇE	KARASU	
MAHALLE	İHSANİYE	
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	200.644,92	
BAŞVURU SAHİBİ	ADAPAZARI BELEDİYESİ	AÇIKLAMA
ALAN CİNSİ	REZERV YAPI ALANI	Adapazarı Belediyesi'nin teklifi üzerine Adapazarı ilçesi, Cumhuriyet Mahallesi sınırları içerisinde bulunan 130 ada, 167-173-174-180 parsel sayılı taşınmazlar, Bakanlık makamının oluru ile rezerv yapı alanı olarak belirlenmiştir.
İL	SAKARYA	
İLÇE	ADAPAZARI	
MAHALLE	CUMHURİYET	
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	10.421,55	
BAŞVURU SAHİBİ	MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
ALAN CİNSİ	REZERV YAPI ALANI	
İL	SAKARYA	
İLÇE	PAMUKOVA	
MAHALLE	TURGUTLU	
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	1.496,00	

BAŞVURU SAHİBİ	MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	Sakarya İli, Pamukova İlçesi, Turgutlu Mahallesiinde bulunan, 1.496,00 m ² yüzölçümlü taşınmazın 6306 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca Bakanlık Makamının 18/04/2023 tarihli ve 5957522 sayılı Olur'u ile "Rezerv Yapı Alanı" olarak belirlenmiş olup, Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 16/12/2022 tarihli ve 4975854 sayılı yazısı ile 6306 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmek üzere tahsisi yapılmıştır.
ALAN CİNSİ	REZERV YAPI ALANI	
İL	SAKARYA	
İLÇE	PAMUKOVA	
MAHALLE	TURGUTLU	
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	1.496,00	

RİSKLİ YAPI TESPİTLERİ	
Risk Tespiti Yapılan Yapı Toplam Başvuru Sayısı	785
Toplam Onaylanan Riskli Yapı Rapor Sayısı	785
İncelenme Aşamasında Olan Riskli Yapı Rapor Sayısı	3
Kapsam Dışına Alınan Riskli Yapı Sayısı	6
Yıkılan Riskli Yapı Sayısı	654
Yürütmeyi Durdurma Kararı	2

VI. ORMAN

Sakarya'da 5 Orman İşletme Müdürlüğü ile 1 Fidanlık Müdürlüğü bulunmaktadır. Sakarya ilinde ormanlık alanların toplamı 208.226 ha. olup İl yüzölçümünün yaklaşık %43'nü oluşturmaktadır. İl'de 5831'e göre orman sınırları dışına çıkarılan 2/B alanı toplam 31.907 ha.'dır.

Sakarya ilinde ORKÖY çalışmaları kapsamında; **2003-2020** döneminde orman köylerinde yaşayan 4.407 aileye ve 5 Kooperatife 54.317.069 TL kredi/hibe desteği sağlanmıştır. **2021** yılında ise 154 aileye ve 1 kooperatife 4.096.507 TL kredi/hibe desteği sağlanmıştır. İlimizde **2022** yılında 197 aileye 9.520.214 TL ve 1 kooperatife toplam 1.300.000 TL kredi/hibe ödemesi gerçekleşmiştir.

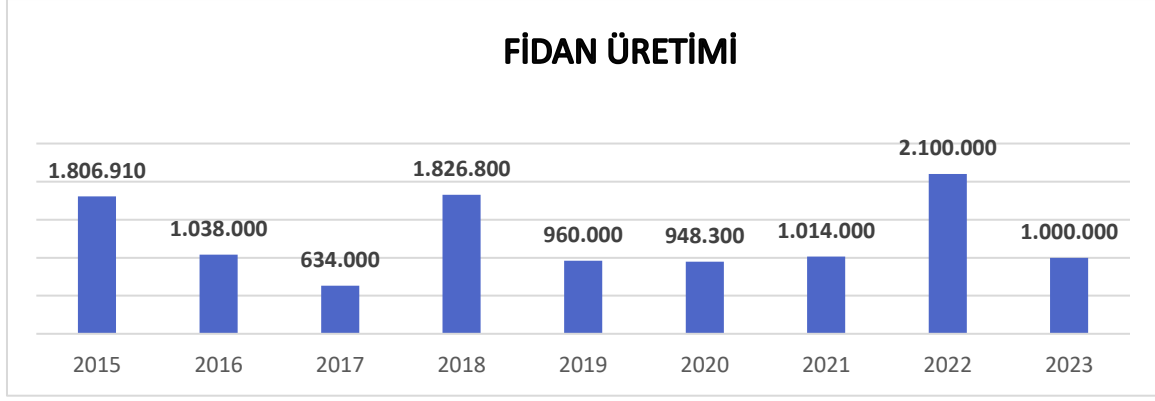
2023 yılında 109 aileye 20 Milyon TL ORKÖY kredi desteği verilecektir.

Orman Yangınlarıyla Mücadele

2022 yılında çıkan orman yangını sayısı	2022 yılında zarar gören alan miktarı (Hektar)	2021 yılında çıkan orman yangını sayısı	2021 yılında zarar gören alan miktarı (Hektar)
40	16,33	22	6,09
Yangın başına 0,41 ha.		Yangın başına 0,28 ha.	

Fidan Üretimi

İlimizde **2023** yılı fidan üretiminde program 1.600.000 iken **2023** yılı Mart ayı itibariyle 1.000.000 adet gerçekleşme sağlanmıştır.

Ağaçlandırma Çalışmaları

İlimizde **2022** yılında ağaçlandırma çalışmalarında program 592 ha olup, yıl sonu itibariyle 502 ha gerçekleşme sağlanmıştır.

DSİ 3. Bölge Müdürlüğü Sakarya İli Çalışma ve Faaliyetleri (2003 - 2022 Yılları)

- Tamamlanan 6 adet Baraj ve Gölet ile; 2003 yılından bugüne kadar 2 adet baraj ve 4 gölet tamamlanmış olup, toplamda 4,64 milyon m³ su depolanmıştır.
- Tamamlanan 11 adet Sulama tesisi ile; 2003 yılından bugüne kadar 11 adet Sulama tesisi tamamlanmış olup, toplamda 47.840 dekar alan sulamaya açılmıştır. Böylece çiftçilere yılda 48,7 milyon TL zirai gelir artışı sağlanmıştır.
- Tamamlanan 9 adet HES tesisi ile; Yıllık 0,34 milyar kiloWatt.saat enerji üretimi sağlanmıştır.
- Tamamlanan 57 adet dere ıslah tesisleri ile; Toplam 159 adet meskûn mahal ve 130.460 dekar arazi taşkınlardan korunmuştur.

Korunan Alanlar

Sakarya ilinde; 3 Tabiat Parkı, 4 Sulak Alan, 1 Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, 2 Tabiat Anıtı, 1 Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan, 4 Mahalli Öneme Sahip Sulak Alan bulunmaktadır. İl'deki korunan alanların toplamı 21.801,49 hektar olup, İl yüzölçümünün %4,52'sini oluşturmaktadır. Acarlar Longozu Sulak Alanı 17.528 ha. alan ile en geniş yüzölçümüne sahiptir. Longoz kumul alan, bataklık, su basar orman ve göl olmak üzere dört farklı ekosistemi barındırmaktadır. İkinci büyük korunan alan olan Büyük Akgöl Sulak Alanı 2.957 ha. ile zengin çeşitliliğe ve farklı ekosistemlere sahiptir.

VII. EĞİTİM

İlköğretim ve Ortaöğretim

2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında; 104 anaokulu, 283 ilkokul, 37 imam hatip ortaokulu ile birlikte 253 ortaokul olmak üzere 640 temel eğitim kurumumuz ve 67 genel ortaöğretim, 24 imam hatip lisesi ile birlikte 81 mesleki ve teknik ortaöğretim ve olmak üzere toplam 148 ortaöğretim kurumu ve 7 milletlerarası (3 ilkokul, 1 ortaokul, 3 lise) okul bulunmaktadır. İlimiz genelinde resmi/özel olmak üzere toplam 795 okulumuz bulunmaktadır.

İlimizdeki net okullaşma oranları okul öncesinde 5 yaş düzeyinde %103,42, ilkokulda %94,02, ortaokulda %89,54, ilköğretimde %94,13 ve ortaöğretimde %94,06'tür. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilkokul ve ortaokulda 21, ortaöğretimde ise 28'dir.

Ortaöğretimde mesleki eğitimin payı %58,2, din öğretiminin payı %7,2 olup, toplam mesleki eğitimin payı %65,4 ve genel ortaöğretimin payı %34,6'dır.

İlimiz erkek nüfusunun %99,39'u, kadın nüfusunun %96,46'sı okur-yazar olmak üzere İlimiz nüfusunun %97,93'ü okuma yazma bilmektedir. Türkiye okuma yazma ortalaması %97,52'dir.

İlimizde bulunan 17 Pansiyonun 2.124 Yatak Kapasitesi vardır.

Derslik Durumu:

İlimizde 7.264 resmi, 1.548 özel olmak üzere toplam 8.812 derslik bulunmaktadır.

DERSLİK SAYISI	RESMİ	ÖZEL	TOPLAM
GENEL TOPLAM	7.264	1.548	8.812
ANAOKULU (Bağımsız Anaokulu)	226	218	444
İLKOKUL	2.303	407	2.710
ORTAOKUL	2.539	431	2.970
ORTAÖĞRETİM	2.196	492	2.688

Not 1: Anasınıfı verileri buldukları eğitim kademesinde sayılmıştır.

Öğretmen Durumu:

2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında; resmi okul/kurumlarımızda 495 okul ve kurum Müdürü (58'i görevlendirme) ve 12.684 öğretmen normu olup 11.602 öğretmen görev yapmaktadır.

Öğrenci Durumu:

İlimizde **2022-2023** Eğitim-Öğretim yılında; 30.098 okul öncesi, 63.715 ilkokul, 58.374 ortaokul, 75.505 ortaöğretim olmak üzere toplam 227.692 örgün eğitim öğrencisi, açık öğretim öğrencileri ile birlikte 247.797 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

ÖĞRENCİ SAYISI 2022-2023 (Örgün eğitim)	RESMİ	ÖZEL	TOPLAM
		207.684	20.008
ÖĞRENCİ SAYISI (Açıköğretim dahil)	20.105		247.797
OKUL ÖNCESİ	24.909	5.189	30.098
Meb Dışı Kurumlar**	3.640	2.001	5.641
İLKOKUL	59.456	4.259	63.715
ORTAOKUL	53.230	5.144	58.374
İmam Hatip Ortaokulu	10.112	-	10.112
ORTAÖĞRETİM	70.089	5.416	75.505
Genel Ortaöğretim	22.646	3.468	26.114
Mesleki Ortaöğretim	42.012	1.948	43.960
İmam Hatip Lisesi	5.431	-	5.431
AÇIKÖĞRETİM (Ortaokul+Lise)	20.105		20.105

* İHO öğrencileri ortaokulların, İHL öğrencileri Mesleki Ortaöğretimine dahildir.

**MEB Dışı Kurumlar; ASPB bağlı 3 yaş ve üzeri ve DİB'e bağlı 4-6 yaş kurs öğrencilerini kapsar. Okulöncesi kademesine dahildir.

Yükseköğretim

- ❖ Sakarya ilinde iki yükseköğretim üniversitesi mevcuttur. Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (SUBÜ).
- ❖ Sakarya Üniversitesi'nde 13 fakülte, 6 enstitü, 2 yüksekokul ve 3 meslek yüksekokulu bulunmaktadır.
- ❖ Sakarya Üniversitesi'nde **2023** yılı Haziran ayı itibariyle öğrenci sayısı 50.943, akademik personel sayısı 1.641'dir.
- ❖ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde (SUBÜ) 6 fakülte, 1 yüksekokul, 12 meslek yüksekokulu, 1 enstitü bulunmaktadır.
- ❖ SUBÜ'de **2023** yılı Haziran ayı itibariyle öğrenci sayısı 27.541, akademik personel sayısı 627 dir.

VIII. GENÇLİK VE SPOR

İlimizde 1 adet 28.154 kişilik Stadyum, 19 kapalı spor salonu, antrenman salonları, hizmet binaları ve lojmanlar dahil toplam 189 spor tesisi mevcuttur. Spor Kulübü sayısı 376'dır. İlimizde 20 branşta 121 bayan, 196 erkek toplam 317 milli sporcumuz bulunmaktadır.

İlimizde özel barınma hizmeti veren yurtlar 6.357 yatak kapasitesine sahiptir. **2022-2023** Eğitim Öğretim Dönemi itibariyle Sakarya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı merkezde 7 yurt ilçelerde 5 yurt toplam 12 yurt (44 blok), 16.868 (10.268 kız, 6600 erkek) kapasite ile öğrencilerimize hizmet vermektedir.

IX. EKONOMİK DURUM

Sakarya'nın ekonomisi tarım, sanayi ve hizmetler sektörüne dayanır. Referans olabilecek büyük ölçekli sanayi kuruluşları; otomotiv sanayi (Toyota, Otocar, Türk Traktör, Başak Traktör, Tırsan.), savunma sanayi (Milli Tank, Zırhlı Muharebe Araçları, Fırtına Obüsleri), TÜRASAŞ (Vagon ve Motorlu Tren Setleri İmalatı).

Sakarya'da Başlıca Mamuller: Otomotiv ürünleri (otomobil, otobüs, traktör, zırhlı güvenlik araçları), çelik, metal, kimya sanayi ürünleri, makina ve makina parçaları, elektrik malzemeleri, mobilya ve orman ürünleri, tekstil, gıda, süs bitkisi, tarım ürünleri, beyaz et.

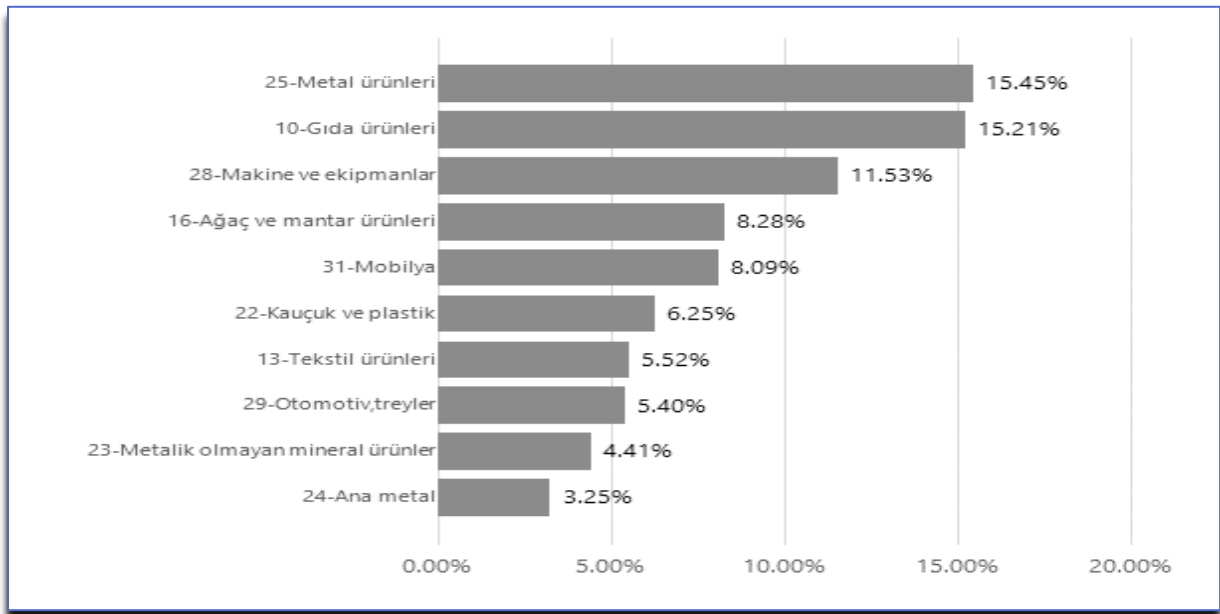
2022 yılı sonu itibariyle Sakarya Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı şirket tipi üyeler; limitet şirket 7755, gerçek kişi ticari işletmesi 2425, anonim şirket 1989, kooperatif 202, diğer iktisadi işletmeler 22, kolektif şirket 19, dernek iktisadi işletmesi 11, yabancı şirketin Türkiye merkez, şubesi 4, komandit şirket 4, vakıf iktisadi işletmesi 2, diğer kamu ticari işletmeleri 1 ve diğer 1 adettir.

2022 yılı sonu itibariyle Sakarya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğine kayıtlı üye sayısı ise 33.694'dür.

ÖNEMLİ EKONOMİK GÖSTERGELER			
GSYİH ve SOSYAL YAŞAM ENDEKSİ			
Kişi Başına GSYİH Miktarı (TL)	Türkiye: 52.316		49.757
Sosyal Yaşam Endeksinde Türkiye Sıralamasındaki Yeri	2 nci		
DIŞ TİCARET			
İhracat 2023 Ocak-Mayıs (İller Sıralamasında 8 nci)	2.450.174.000 \$		
İthalat 2023 Ocak-Mayıs (İller Sıralamasında 11 nci)	1.684.870.000 \$		
Dış Ticaret Hacmi 2023 Ocak-Mayıs (İller Sıralamasında 8 nci)	4.135.044.000 \$		
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı 2023 Ocak-Mayıs	% 145		
Dış Ticaret Dengesi 2023 Ocak-Mayıs	+ 765.304.000 \$		
MALİYE			
Vergi Gelirleri Tahakkuk (TL) 2023 Ocak-Haziran	11.214.457.412		
Vergi Gelirleri Tahsilat (TL) 2023 Ocak-Haziran	8.266.450.476		
Tahsilat Oranı-2023 Ocak-Haziran	% 73,71		
Genel Bütçe Giderleri (TL) 2023 Ocak-Mayıs	7.243.248.000		
BANKACILIK			
Toplam Nakdi Kredi (TL) 2023/3	57.920.215.000		
Toplam Mevduat (TL) 2023/3	53.811.774.000		
İSTİHDAM ve SOSYAL GÜVENLİK			
4/a Kapsamında SSK'lı Sayısı	2021	2022	2023 Haziran
	236.187	247.111	262.452
Kayıtlı İşsiz Sayısı (İŞ-KUR) 2023 Haziran	29.947		
Kayıtlı İşgücü (İŞ-KUR) 2023 Haziran	92.740		

TARIM	
Tarım Sektörünün Üretim Değeri (TL)	6.525.173.000
Tarım Alanlarının İl Arazisindeki Ağırlık Durumu	% 42,37
Tarımsal Arazilerin Sulanma Durumu	% 21,72
Tarımsal Destekleme Miktarı (TL) 2022	187.449.099
Tarımsal Örgüt Sayısı (190.037 Üye)	167
Gıda Sektöründe Üretim Yapan İşletme Sayısı	1.252
SANAYİ	
Organize Sanayi Bölgeleri Sayısı	9
Organize Sanayi Bölgeleri Alanı (Ha.)	2.300
Organize Sanayi Bölgeleri Fiili İstihdamı	28.425
Küçük Sanayi Siteleri Sayısı	8
Küçük Sanayi Sitelerinde Toplam İşyeri Sayısı	1.185
Küçük Sanayi Sitelerinde Toplam Çalışan Sayısı	2.917
ENERJİ	
Elektrik Enerjisi Üretimi (kWh) 2023 Ocak-Haziran	1.704.815.588
Elektrik Enerjisi Tüketimi (kWh) 2023 Ocak-Haziran	2.246.398.070
Doğalgaz Tüketimi (AGDAŞ) (m ³) 2022	540.862.346
KAMU YATIRIMLARI	
Toplam Proje Sayısı 2023 Temmuz	493
Toplam Proje Tutarı (TL) 2023	24.069.261.299
Toplam Ödenek Tutarı (TL) 2023	7.648.903.167

Sakarya'da Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Sakarya'da Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı
29-Otomotiv,treyler	18113	22,13%
25-Metal ürünleri	11505	14,06%
10-Gıda ürünleri	10808	13,21%
28-Makine ve ekipmanlar	5764	7,04%
13-Tekstil ürünleri	5008	6,12%
14-Giyim eşyaları	4776	5,84%
24-Ana metal	4655	5,69%
22-Kauçuk ve plastik	3641	4,45%
16-Ağaç ve mantar ürünleri	2548	3,11%
30-Diğer ulaşım araçları	2463	3,01%
Toplam	81840	100%

Sakarya'da 8 Küçük Sanayi Sitesinde 1.185 işyeri olup, toplam çalışan sayısı 2.917'dir. Sakarya Organize Sanayi bilgileri aşağıda gösterilmiştir.

OSB ADI	KURULUŞ TARİHİ	BAKANLIK ONAY TARİHİ / SİCİL NO	ALANI (HEKTAR)	PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLEN PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLMEYEN PARSEL SAYISI	ÜRETİMDEKİ TESİS SAYISI	ÜRETİME ARA VEREN / İPTAL EDİLEN TESİS SAYISI	İNŞAATI DEVAM EDEN TESİS SAYISI	PROJE SAFHASINDAKİ TESİS SAYISI	MEVCUT İSTİHDAM	DOLULUK ORANI (%)
SAKARYA 1. OSB (HANLI)	7.06.1993	07.06.1993 169	276	120	120	0	66	13	22	19	11.000	84,17
SAKARYA 2. OSB (HENDEK)	5.03.1997	24.04.2001 154	352	95	95	0	83	3	8	1	10.832	98,95
SAKARYA 3. OSB (SÖĞÜTLÜ)	18.08.1998	05.04.2001 117	318	88	88	0	55	3	17	13	5.201	85,23
KARASU OSB	2.07.2007	22.07.2008 256	44,06	6	6	0	2	0	4	0	305	100,00
FERİZLİ OSB	22.12.2009	22.12.2009 270	154,17	73	73	0	23	1	21	28	895	61,64
KAYNARCA MOBİLYA İHTİSAS OSB	8.03.2010	8.03.2010 271	90	41	41	0	4	0	34	3	192	92,68
DOĞU MARMARA MAKİNE İMALATÇILARI İHTİSAS OSB (KAYNARCA)	3.03.2015	03.03.2015 305	312,70	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
SAKARYA OTOMOTİV VE METAL İHTİSAS OSB	21.07.2022	21.07.2022 378	524	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
SAKARYA SÖĞÜTLÜ OSB	09.03.2023	09.03.2023 392	229	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM			2.300,97	423	423	0	233	20	106	64	28.425	84,87

Dış Ticaret İller Sıralamasında Sakarya (TÜİK-2021 Yılı);

- ✓ **Dış Ticaret Hacmi:** 8.584.769.000 \$ ile 8 nci,
- ✓ **İhracat:** 5.332.866.000 \$ ile 7 nci
- ✓ **İthalat:** 3.251.903.000 \$ ile 11 nci

Dış Ticaret İller Sıralamasında Sakarya (TÜİK-2022 Yılı);

- ✓ **Dış Ticaret Hacmi:**8.824.415.000 \$ ile 9 ncu,
- ✓ **İhracat:**5.274.155.000 \$ ile 8 nci,
- ✓ **İthalat:**3.550.260.000 \$ ile 11 nci.

Dış Ticaret İller Sıralamasında Sakarya (TÜİK-2023 Yılı Ocak-Mayıs);

- ✓ **Dış Ticaret Hacmi:** 4.135.044.000 \$ ile 8 nci,
- ✓ **İhracat:** 2.450.174.000 \$ ile 8 nci,
- ✓ **İthalat:** 1.684.870.000 \$ ile 11 nci.

Sakarya'nın 2023 yılı Ocak-Mayıs ayları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı %145'dir. Dış ticaret hacmi en yüksek 10 ilimiz arasında İhracatın İthalatı karşılama oranı bakımından 1 nci sıradadır.

X. TURİZM

Sakarya, kültür ve turizm bakımından önemli bir potansiyele ve çeşitliliğe sahiptir. İl'de Taraklı Evleri gibi zengin kültürel değerler yanında orman, yayla, göl, deniz ve kaplıca gibi doğa turizmi olanakları da vardır. Ayrıca, yamaç paraşütü, doğa yürüyüşleri ve eko-turizm gibi alternatif turizm olanakları ve turistik hizmet altyapısı mevcuttur.

İlimizde Sakarya Müzesi, Geyve-Alifuatpaşa Kuvayı Milliye Müzesi ve Adapazarı Deprem Müzesi olmak üzere 3 müze vardır. İl'de korunması gereken taşınmaz kültür varlığı 523 olup, 45 Arkeolojik Sit Alanı ve 2 Kentsel Sit Alanı mevcuttur.

2023 yılı Ocak-Nisan ayları arasında 8.938 yabancı olmak üzere 139.054 turist İlimizi ziyaret etmiştir.

İlimizde Turizm İşletme Belgeli otel ve tesislerin 6.010 yatak kapasitesi, Yatırım Belgeli otel ve tesislerin 1.372 yatak kapasitesi olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı otel ve tesislerin toplam yatak kapasitesi 7.382'dir. Ayrıca, İlimizde 432 Belediye İşletme Belgeli Turistik tesisin 7.814 yatak kapasitesi vardır.

İlimizde 88 A grubu, 5 C grubu olmak üzere 93 adet Bakanlıktan Belgeli Seyahat Acentası bulunmaktadır.

Tiyatro ve Sinema

Sinema Salonu Sayısı: 39 sinema salonu (4.319 koltuk)

Yerel Medya Kuruluşları

İlimizde 1 yerel televizyon, 10 yerel radyo ve 7 yerel gazete bulunmaktadır.

XI. TARIM

Arazi Yapısı

Arazi Dağılımı	Dekar	% Oranı
Tarım Alanı	2.043.595	42,37
Orman Alanı	2.082.260	43,17
Çayır-Mera Alanı	70.805	1,47
Diğer Alan	626.340	12,99
YÜZÖLÇÜMÜ	4.823.000	100

İldeki tarım alanları, Sakarya Nehrinin suladığı verimli alüvyal topraklardan oluşmaktadır. Arazilerin küçük ve parçalı olması; İldeki tarımsal faaliyetleri, birim alandan daha yüksek gelir elde edilebilecek alanlara yönlendirmiştir. İldeki mevcut tarım işletmelerinde, genellikle bitkisel ve hayvansal üretim birlikte yapılmaktadır. İlin kuzeyinde fındık, orta kuşakta tarla ziraatı, güneyinde meyvecilik hâkimdir. Son yıllarda etlik piliç yetiştiriciliği ile dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği hızla gelişmiştir. İldeki sulanabilir 93.000 ha. tarım alanının 20.192 ha. sulanmaktadır.

Tarım Alanlarının Dağılımı	Dekar	% Oranı
Tarla Bitkileri	786.594	38,49
Meyve	949.833	46,48
Sebze	73.633	3,60
Süs Bitkileri	10.094	0,49
Örtü Altı	503	0,02
*Diğer Kullanım Amaçlı Arazi	222.938	10,91
TOPLAM	2.043.595	100

* Kavak, tescilli yapılmamış alanlar, vasfını kaybetmiş tarım arazileri.

İlimizde Üretimi Yapılan Öncelikli Ürünler

Ürün Adı	Üretim	Türkiye Üretimindeki Sırası	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Ayva	102.413 (üretim ton)	1 nci	52
Tavukçuluk (Broiler)	256.074 (üretim ton)	3 ncü	10,2
Süs Bitkileri (Dış Mekân)	10.013 (ekiliş da.)	2 nci	25
Fındık	98.469 (üretim ton)	3 ncü	12,9
Mısır (Dane)	305.777 (üretim ton)	8 nci	3,6

Tarımsal Üretim Değeri

Tarımsal Üretim Değeri	Üretim Değeri (TL)	Oranı (%)
Bitkisel Üretim Değeri	4.526.722.000	69,4
Canlı Hayvanlar Değeri	1.998.451.000	30,6
TOPLAM	6.525.173.000	100

* 2021 yılı TÜİK verisi

Tarım İstatistikleri

Bakanlık Sistemlerine Kayıtlı İşletme Sayıları

İşletme Türü	İşletme Sayısı
Tarımsal İşletmeler	50.726
Büyükbaş İşletmeleri	19.949
Küçükbaş İşletmeleri	1.697
Kanatlı İşletmeleri	896
Arıcılık İşletmeleri	1.079
Su Ürünleri İşletmeleri	22
Gıda İşletmeleri	10.752
Yem İşletmeleri (çiftlikler hariç)	384
TOPLAM	85.505

Önemli Sebze Ekiliş ve Üretim Miktarları

Sebzeler	Üretim Alanı (Dekar)	Üretim (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)	Türkiye Üretimindeki Sıralaması
Marul	19.814	43.296	17	1
Domates	6.946	31.765	0,4	36
Lahana	1.985	7.857	1,2	17
Karnabahar	3.970	9.747	4	7
İspanak	6.840	8.228	3,6	7
Barbunya	4.196	4.109	5,4	7
Bezelye	4.583	4.217	3,5	7
Biber(salçalık)	2.420	3.836	0,3	25
Karpuz	4.289	27.386	0,8	27
Enginar	3.928	5.841	14,3	4
Balkabağı	2.308	7.041	7,6	4
Kereviz	1.835	3.824	14,8	2

Önemli Tarla Bitkileri ve Üretim Miktarları

Tarla Bitkileri	Üretim Alanı (Dekar)	Üretim (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)	Türkiye Üretimindeki Sıralaması
Mısır (ikinci ekilişler dahil)	322.537	305.777	3,6	8
Buğday	84.645	27.958	0,2	63
Ayçiçeği (Yağlık)	37.564	9.743	4,1	27
Arpa	32.503	10.479	0,13	66
Şeker Pancarı	4.821	38.801	0,2	38
Yem Bitkileri	290.627	1.049.718	1,5	19

Önemli Meyve Ağaçlarının Sayısı ve Üretimi

Meyveler	Üretim Alanı (Dekar)	Üretim (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)	Türkiye Üretimindeki Sıralaması
Fındık	789.135	98469	12,9	3
Bağ	48.299	66.074	4,3	7
Ceviz	32.552	8.818	2,6	12
Ayva	26.991	102.413	52	1
Kiraz	10.339	15.930	2,4	12
Şeftali	8.517	17.421	2,2	10
Elma	6.287	18.106	0,4	38
Zeytin	8.387	1.781	0,16	24
Armut	3.940	16.442	3	3
Kivi	2.647	7.657	7,6	6

Önemli Yem Bitkileri Ekiliş ve Üretim Miktarları

Yem Bitkileri	Alan (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Silajlık Mısır	162.403	880.842	5.424
Yonca	40.017	53.469	1.586
Fiğ	14.290	15.428	1.080
Yem Bezelyesi	2.787	4.354	1.562

* İstatistiklerde 2022 yılı TÜİK verileri kullanılmıştır.

Hayvansal Üretim ve Su Ürünleri Çalışmaları

İL GENELİ HAYVAN MEVCUDU						
Büyükbaş (adet)	Küçükbaş (adet)	Kanatlı (dönem)	Arılı Kovan (adet)	Tek Tırnaklı (adet)	Köpek (adet)	Kedi (adet)
192.151	98.321	36.789.662	95.857	524	12.726	9.069

İL GENELİ BÜYÜKBAŞ İŞLETME DURUMU					
İşletme sayısı	1-5 baş	6-10 baş	11-20 baş	21-30 baş	100 baş ve üzeri
19.949	48 %	24 %	16 %	6 %	1 %

İL GENELİ KANATLI İŞLETME DURUMU				
Kanatlı İşletmeleri	İşletme Türü	İşletme Sayısı	Kümes Sayısı	Kapasite
Damızlık Kanatlı	Tavuk	32	193	2.338.369
Etlik Kanatlı	Tavuk	720	1.096	30.434.251
	Hindi	37	44	275.674
Yumurtacı Kanatlı	Tavuk	103	160	3.109.771
Kuluçkahane	-	4	-	322.218.624

Su Ürünleri Üretim (ton)		
Ürün	2022	2023
Kültür Balıkları	770	73
Deniz Balıkları	291.8	9.4
TOPLAM	1061.8	82.4
Kum Midyesi	15000	2440

İlimizde **2022** yılında 1.390 ton bal üretimi gerçekleşmiştir.

İlimizde **2023** yılı ilk yedi ayında tarım ürünlerin ihracatı 35.261.020 Dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

Tarımsal teşvik ve desteklemeler kapsamında ilimizde **2021** yılında 186.678.590 TL destekleme ödemesi yapılmıştır. **2022** yılında ise 187.449.099 TL tarımsal destekleme ödemesi yapılmıştır.

İlimizde **2022** yılı itibariyle gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten 1.252 işyeri ve gıda maddeleri satan ve toplu tüketime sunan yaklaşık 9.494 işyeri bulunmaktadır.

Sakarya'da toplam 167 adet tarımsal örgüt olup, bu örgütlerde 190.037 üye mevcuttur. **2022** yılında 82 adet kooperatifin, 4 birliğin genel kurul toplantısı yapılmıştır.

XII. ENERJİ

Sakarya İli elektrik tüketimi, 2022 yılında 4.234.687.366 kWh, **2023** yılı Ocak-Haziran ayları arasında 2.246.398.070 kWh olarak gerçekleşmiştir. Sakarya İli elektrik üretimi **2022** yılında 5.402.449.623 kWh, **2023** yılı Ocak-Haziran ayları arasında 1.704.815.588 kWh olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya'da yıllar itibariyle abone (SEDAŞ) sayılarına göre elektrik enerjisi tüketimi değerleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

ABONELİK GRUPLARINA GÖRE (Adet)	2022	2023 (Ocak-Mayıs)
AYDINLATMA	3.281	3.390
MESKEN	524.787	537.842
SANAYİ	1.169	1.139
ŞEHİT AİLESİ	1.183	1.198
TARIMSAL SULAMA	4.200	4.163
TİCARETHANE	81.822	82.695
TOPLAM	616.442	630.427

ABONE GRUPLARINA GÖRE TÜKETİM BİLGİLERİ (kWh)		
ABONELİK GRUPLARI	2022	2023 (Ocak-Mayıs)
MESKEN (Şehit Aileleri Dahil)	688.586.212	338.037.770
SANAYİ	812.569.891	383.649.990
TİCARETHANE	667.977.940	281.422.730
TARIMSAL SULAMA	52.599.724	21.530.930
DİĞER (Aydınlatma)	61.860.686	30.979.280
TOPLAM	2.283.594.453	1.055.620.700

İlimizde Adapazarı, Akyazı, Arifiye, Erenler, Ferizli, Hendek, Karapürçek, Karasu, Kaynarca, Kocaali, Sapanca, Serdivan, Söğütlü ilçelerimizin büyük kısmına doğalgaz ulaştırılmış olup kullanılmaktadır. **2022** yılında 300.578 abone ile 540.862.346 m³ doğalgaz tüketilmiştir. **2023** yılı Ocak-Haziran ayları arasında 307.316 (AGDAŞ) abone ile 319.216.344 m³ doğalgaz tüketilmiştir.

XIII. MİLLİ GELİR VE İSTİHDAM

İlimizin de içinde yer aldığı TR42 Bölgesindeki temel işgücü göstergeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ (TÜİK Verileri)		
DEĞERLER	2022 (TR42- Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	2022 TÜRKİYE
İşgücüne katılma oranı (%)	56,7	53,1
İstihdam oranı (%)	50,9	47,5
İşsizlik oranı (%)	10,1	10,4

İş-Kur;

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne **2023** yılı Haziran ayında 26.017 kişilik açık iş işgücü talebi alınmış, bunlardan 13.675 kişi işe yerleştirilmiştir. **2023** yılı Haziran ayı itibariyle İŞ-KUR'a kayıtlı işgücü sayısı 92.740, kayıtlı işsiz sayısı ise 29.947'dir.

	2022 Yılı	2022/Haziran	2023/Haziran	Değişim %
Başvurular	94.113	48.145	34.785	-% 27,95
Açık İş	45.974	25.162	26.017	% 3,40
<i>Kamu</i>	18	14	2	-% 85,71
<i>Özel</i>	45.956	25.148	26.015	% 3,45
İşe Yerleştirme	28.317	14.879	13.675	-% 8,09
<i>Kadın İşe Yerleş.</i>	10.390	5.050	4.718	-% 6,57
<i>Genç İşe Yerleş.</i>	11.330	5.612	4.932	-% 12,12
<i>Engelli İşe Yerleş.</i>	279	147	306	% 108,16
Kayıtlı İşgücü	93.086	86.612	92.740	% 7,08
Kayıtlı İşsiz	32.469	36.025	29.947	-% 16,87

İşsizlik sigortası işlemleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

İŞSİZLİK SİGORTASI İŞLEMLERİ								
AYLAR/YILLAR	BAŞVURAN KİŞİ SAYISI		HAKEDEN KİŞİ SAYISI		ALAN SAYISI		ÖDEME MİKTARI	
	2022	2023 Ocak-Haz	2022	2023 Ocak-Haz	2022	2023 Ocak-Haz	2022	2023 Ocak-Haz
	TOPLAM	20.934	9.483	9.425	3.445	63.532	28.693	119.075.893

2023 yılı Ocak-Haziran ayları arasında İŞ-KUR'un düzenlemiş olduğu Kurs ve Programlardan 1.851 kişi istifade etmiş, bu kurs ve programlar için 50.411.123 TL ödenek kullanılmıştır.

2023 OCAK-HAZİRAN AYLARI YAPILAN KURS VE PROGRAM ÖDEMELERİ		
1	İstihdam Garantisiz Açılan Kurs Ödemeleri	0,00
2	İstihdam Garantili Açılan Kurs Ödemeleri	1.387.138
3	İşbaşı Eğitim Programları Ödemeleri	7.775.070
4	İep Çocuk Bakım Desteği + İşe İlk Adım Projesi	0,00
5	Typ Kapsamındaki Çalışmalara Yapılan Ödemeler	41.248.914
6	ENGELLİ Ve E. HÜKÜMLÜ KEN. İŞİNİ KURACAKLARA YAPILAN	0,00
7	Hükümlüler İçin Düzen. Kurslar İçin Ödenen (Fon)	0,00
8	Engelliler İçin Düzen. Kurslar İçin Ödenen (Fon)	0,00
TOPLAM ÖDEME TUTARI		50.411.123

Sosyal Güvenlik

Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı (4/a, 4/b, 4/c) sigortalı sayısı; **2022** yılında 320.749 iken **2023** yılı Haziran ayında 339.186 olmuştur.

SSK'lı sayısı (4/a) **2022** yılında 247.111 iken **2023** yılı Haziran ayında 262.452 olmuştur.

	2019	2020	2021	2022	HAZİRAN 2023
4/a Kapsamında Sigortalı Sayısı	204.717	212.104	236.187	247.111	262.452
4/b Kapsamında Sigortalı Sayısı	35.660	36.670	37.825	38.288	38.931
4/c Kapsamında Sigortalı Sayısı	31.655	32.105	34.791	35.350	37.803
Toplam	272.032	280.879	308.803	320.749	339.186
4/a Kapsamında Emekli Sayısı	105.380	109.331	113.580	116.144	121.831
4/b Kapsamında Emekli Sayısı	45.132	45.022	45.112	45.012	44.731
4/c Kapsamında Emekli Sayısı	21.927	22.384	23.013	23.223	24.025
Toplam	172.439	176.737	181.705	184.379	190.587

Not: 4/a kapsamında sigortalı sayısına Çıraklar, 2925 S.K (mülga) Tarım sigortalılar, 4/b kapsamında sigortalı sayısına da İsteğe Bağlı, 2926 S:K (mülga) Tarım sigortalılar dahil edilmiştir.

İlimizde **2023** yılı Haziran ayı itibariyle Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamındaki nüfus 1.080.080'dir. Genel Sağlık Sigortası kapsamı da dahil İl nüfusunun %100' ü sağlık bakımından sosyal güvence altındadır.

YILLAR ve AYLAR	İl Nüfusu	Sosyal Güvenlik kapsamında Aktif Çalışan kişi sayısı	Sosyal Güvenlik kapsamında aktif çalışanların İl Nüfusuna oranı %	Sosyal Güvenlik kapsamında Emekli Kişi Sayısı	Sosyal Güvenlik kapsamında emeklilerin il Nüfusuna oranı %	Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamında ki nüfus sayısı	Sosyal Güvenlik Kapsamında ki Nüfusun İl Nüfusuna Oranı %	Sosyal Güvenlik kapsamı dışında Kalan Nüfus sayısı*
2023/06	1.080.080	339.186	31,94	190.587	17,95	1.080.080	100,00	0

*Sosyal Güvenlik Kapsamında aktif olarak bir yerde çalışmayan ve gelir testi yaptırmayarak Sosyal Güvenlik kapsamına girmeyen kişi sayısı.

5510 SAYILI YASANIN 60/G MADDESİ KAPSAMINDA GELİR TESTİ YAPTIRANLAR SAYISI

Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Tescil Edilenler(*)	Genel Sağlık Sigortası Primi Devlet Tarafından Ödenenler(*)	Genel Sağlık Sigortası Primleri Kendileri Tarafından Ödenenler(*)
72.665	48.442	24.223

XIV. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI DURUMU

A-Karayolu Ulaşımı; Sakarya'da 113 km Otoyol, 339 km Devlet ve 92 km İl Yolu olmak üzere toplam 544 km yol ağı mevcuttur. Devlet ve İl Yollarının 380,1 km si bölünmüş yoldur. Ayrıca yol ağımızın tamamı BSK'lıdır.

B-Demiryolu Ulaşımı; Ankara-İstanbul arasında toplam uzunluğu 535 km. olan Yüksek Hızlı Tren hattının 91 km.si (%17) İlimiz hudutları içerisinde yer almaktadır. 91 km.nin de 56 km.si Jandarma, 35 km.si Polis sorumluluk sahasında kalmaktadır.

C-Deniz Ulaşımı; İlimizin Karadeniz'e olan kıyı şeridi uzunluğu yaklaşık 60 km.dir. Adapazarı-Karasu arasında yapılacak 62 km. Demiryolu hattı ile ulusal Demiryolu şebekesine bağlanması planlanan Karasu Limanı, birkaç yıl sonra faaliyetine son verilmesi planlanan Haydarpaşa limanına alternatif limanlardan biri olacaktır.

D-Havayolu Ulaşımı; Sakarya, İstanbul Sabiha Gökçen (121 km.) ve İzmit Cengiz Topel (33 km.) havalimanlarından yurtiçi ve yurtdışına seyahat için hava ulaşım imkânlarına sahiptir.

Geniş Bant İnternet Abone Sayısı **2021** yılında 1.038.000, **2022** yılında 1.060.000'dir.

XV. KAMU YATIRIMLARI

Genel Durum

2022 yılı yatırımlarının proje tutarı 16 milyar 882 milyon TL iken **2023** yılı proje tutarı 24 milyar 69 milyon TL olarak planlanmıştır. **2023** yılı proje tutarını 2022 yılı karşılaştırdığımızda % 43'lük (7 milyar 187 milyon TL) bir artış meydana gelmiştir. 2023 yılında proje tutarını sektörlere göre incelediğimizde; sırasıyla Ulaştırma sektörü 9 milyar 120 milyon TL, Tarım sektörü 7 milyar 631 milyon TL ve Enerji sektörü 2 milyar 683 milyon TL ile ilk üç sırayı almaktadır.

2023 yılı yatırımlarımızın Temmuz ayı itibariyle ödeneği 7 milyar 648 milyon TL'dir. 2023 yılında Temmuz ayı itibariyle ödenek miktarını sektörlere göre incelediğimizde; sırasıyla Sağlık Sektörü 4 milyar 115 milyon TL, Diğer Kamu Hizmetleri sektörü 1 milyar 276 milyon TL ve Enerji sektörü 987 milyon TL ile ilk üç sırayı paylaşmaktadır.

İlimizin 2023 yılı yatırım programında yer alan 493 projeye Temmuz ayı itibariyle tahsis edilen 7 milyar 648 milyon TL ödeneğin, 1 milyar 912 milyon TL'si harcanarak % 25 nakdi, % 30 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır. Temmuz ayı itibariyle 493 projemizden; 87'si tamamlanmış, 330'u devam etmekte, 32'si ihale aşamasında olup, 44 projeye ise başlanılamamıştır.

Önemli Kamu Yatırımları

1.Adapazarı-Karasu Limanları ve Sanayi Tesisleri ile Demiryolu Bağlantısı ve İstasyon Tesisleri İnşaatı

Ağırlıklı olarak yük taşımacılığı yapılması öngörülen hat, batıdan Ankara-İstanbul demiryolu hattına, doğudan ise Zonguldak-Çankırı-Kayseri demiryolu hattına bağlanacaktır. Böylece, söz konusu limanlardan ve fabrikalardan çıkan yükler, demiryolu ile Türkiye'nin dört bir yanına taşınabilecektir. Adapazarı-Bartın Demiryolu Projesi'nin hizmete girmesinin ardından, Marmara bölgesindeki limanlardaki yoğunluğun bir kısmının Batı Karadeniz limanlarına kaydırılması da planlanmaktadır.

Karasu Limanının Adapazarı-Karasu demiryolu hattı ile Ulusal Demiryolu şebekesine bağlanması, Limanı Türkiye’de önemli alternatif limanlardan biri haline getirecektir. Böylece Karadeniz ülkeleri ile yapılacak olan ticaretin büyük bir kısmının Karasu limanı üzerinden yapılması sağlanmış olacaktır. Bununla beraber hattın Adapazarı ayırımından itibaren İç Anadolu’ya ve Marmara Bölgesi’ne açılması, demiryolu ağına ayrı bir ticari önem kazandıracaktır.

Karasu Limanının Adapazarı-Karasu demiryolu hattı ile Ulusal Demiryolu şebekesine bağlanmasını sağlayacak proje, bölgeyi dünya çapında yatırımcılar için bir cazibe merkezi haline getirmekle beraber sanayicilerimizin ve ülkemizin dünya ekonomisinde hak ettiği yeri alması ve Türkiye Cumhuriyeti’nin 2023 hedeflerine ulaşması için önemli bir mihenk taşı olacaktır. 20.04.2011’de yapım çalışmalarına başlanılan projeye 02.07.2012 tarihinde ara verilmiştir. Genel Müdürlük kararıyla 18.04.2016 tarihinde 7/24 vardiyalı sistem ile çalışmalara tekrar başlanmış olup; bu çalışmalar 31.03.2017 itibarıyla tamamlanmıştır.

Altyapı Eksiklerinin Tamamlanması ile Üstyapı İnşaatı, Elektrifikasyon, Sinyalizasyon ve Telekomünikasyon İşleri için revize fizibilite etüt raporu hazırlanmış olup; proje bedel revizyonu için 06.07.2018 tarihinde mülga Kalkınma Bakanlığına müracaat edilmiştir. Yatırım programı revizyonunun yapılmasına müteakiben işin ihalesine çıkılabilecektir. Projenin toplam maliyeti 469.569.510 TL dir.

PROJENİN İHALE BİLGİLERİ	
Yüklenici	Seza İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Danışman/Müşavir	Getinsa-Payma S.L.
İşin Süresi	750 takvim günü
Yaklaşık Maliyet	469.569.510 TL.
İhale Bedeli	320.000.840 TL.
İhale Tarihi	02.11.2010
Yer Teslim Tarihi	20.04.2011
İşe Başlama Tarihi	20.04.2011
Revize İş Bitim Tarihi	31.03.2017
Toplam Harcama	410.605.477 TL. (Fiyat Farkı dahil)

PROJENİN KAPSAMI VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ	
Hat Uzunluğu	65 Km
Hat Özelliği	Çift Hatlı, Elektrikli, Sinyalizasyonlu
Hız (Maksimum)	120 km/saat
Seyahat Süresi	29 Dakika
İstasyon Sayısı ve İsimleri	3 (Ferizli, Arifiye ve Karasu İstasyonları)

2.Ballıkaya Barajı

Baraj ile şehre yılda 189,22 milyon m3 içme ve kullanma suyu temin edilecek olup; Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Adapazarı Merkez, Erenler, Serdivan, Yazlık, Sinanoğlu, Güneşler, Kazımpaşa, Hanlı, Nehirkent, Bekirpaşa, Çaybaşı-Yeniköy, Akyazı-Karapürçek, Kücücek, Sapanca, Arifiye, Kırkpınar, Kurtköy, Hendek, Yeşilyurt, Ferizli, Söğütlü, Gökent ve Limandere yerleşim yerlerinin içme ve kullanma suyu ihtiyacı karşılanacaktır. İşe 22.02.2013 tarihinde başlanmıştır. İş tasfiye edilmiş, Gövde Tamamlama inşaatına 27.08.2016 tarihinde başlanmıştır. Ballıkaya Barajı Gövde Tamamlama işinde gövde SSB (Silindirle Sıkıştırılmış Beton) dolgu imalatları tamamlanmış olup kalan mekanik aksam için ikmal işi kapsamında 09.01.2023 tarihinde sözleşme imzalanmıştır ve 18.01.2023'te iş yeri teslimi yapılmıştır.

3.Sakarya 1000 Yataklı Şehir Hastanesi

Toplam maliyeti 1.248.061.000 TL. olan Hastane 1000 yatak kapasitelidir. 26.07.2021 tarihinde yer teslimi yapılan Projede **2023** yılı Temmuz ayı itibariye fiziki gerçekleşme oranı %50'dir. Projede temel imalatlar tamamlanmış olup; tüm bloklarda betonarme imalatlar devam etmektedir.

XVI. MAHALLİ İDARELER

Sakarya Büyükşehir Belediyesinin **2023** yılı yatırım programında 62 proje mevcuttur. Projelerin toplam tutarı 930.091.497 TL ve ödeneği 898.385.611 TL dir. 2023 yılı Temmuz itibariyle 308.712.881 TL harcama yapılarak % 51 nakdi gerçekleşme sağlanmıştır.

Büyükşehir Belediyesi SASKİ Genel Müdürlüğünce içmesuyu, kanalizasyon, arıtma ve abone hizmetleri alanlarında **2023** yılı programında olan 17 projenin toplam tutarı 323.086.350 TL ve ödeneği 214.676.842 TL dir. 2023 yılı Temmuz ayı itibariyle 44.481.202 TL harcama yapılarak % 47 nakdi gerçekleşme sağlanmıştır.

İller Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü **2023** yılında Sakarya Büyükşehir ve İlçe Belediyelerine tutarı 459.957.014 TL olan 14 proje için kredi tahsis etmiştir. Bu yatırımlara 2023 yılı Temmuz ayı itibariyle 79.073.155 TL harcama yapılarak % 51 nakdi gerçekleşme sağlanmıştır.

XVII. İHTİYAÇ VE TALEPLER

1-Erenler'e 100 Ünitelik Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Yapılması; Gerekli evraklar hazırlanmış olup, Proje süreci devam etmektedir. Bakanlıktan ödenek beklenmektedir.

2- Karapürçek-Pekşenler arasında kalan 18 km'lik yolun genişletilmesi,

3-Karasu Limanının Adapazarı-Karasu Demiryolu hattı ile Ulusal Demiryolu Şebekesine bağlanması Limanı Türkiye'de önemli alternatif limanlardan biri haline getirecektir.

4-Kentsel Dönüşüm çalışmalarının hızlandırılması,

5-Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'ne yeni kampüs ve binaların yapılması; Kampüs yeri belirlenme aşamasındadır.

6-Yeni kurulacak ve kurulma aşamasında olan Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) Bakanlık düzeyinde süreçlerin hızlandırılması,

7-Sapanca Gölü çevresinde Yazılım Köyü konseptiyle yeni bir Teknokent kurulması,

8-Üniversite öğrencileri için 3 adet 10.000 kişilik üniversite yurdu binası yapılması; Bakanlığa Projenin 1 adet 2.000 kız ve 2.000 erkek öğrenci kapasiteli üniversite yurdu olarak revize edilmesi hususunda yeniden talepte bulunuldu.

9-Dikmen Kayak Merkezi ve Yüksek İrtifa Kamp Merkezi yapılması; Projeye ilgili dosyalar hazırlandı. Bakanlığa gönderildi.

10-Mollaköy Kano Merkezi yapılması; Belediye katkılı olarak Bakanlık tarafından yapılacaktır. Proje aşamasındadır.

11-Kırsal Altyapıya dönük yeni kaynaklar gönderilmesi,

12-Pamukova İlçemizdeki Bakacak Kampında Teknoloji Üssünün kurulması için ödenek gönderilmesi,

13- Orman Bölge Müdürlüğü Kampüsünün İl Sağlık Müdürlüğüne devredilmesi ve Orman Bölge Müdürlüğü için yeni yer tahsisi ve Müdürlük hizmet binası yapılması,

14-Proje Süreci tamamlanan Ahmet Faik Abasıyanık Kültür Merkezinin tamamlanıp hizmete alınması; Bina yıkıldıktan sonra projelendirme yapıldı. Projenin maliyet açısından uygulanma hususu değerlendiriliyor.

15-İlimiz için çok önemli olan Ballıkaya Barajının tamamlanması,

16-Geyve-Pamukova kapalı su sistemi ve Ahiler Barajı projesinin hayata geçirilmesi; Geyve-Pamukova kapalı su sistemi planlama ve proje işleri devam ediyor. Açık kanal kapalı sisteme çevrilmesi hususu değerlendiriliyor. Ahiler Barajında ise yeni planlama raporu ile alternatif proje çalışması sürüyor.